

Požadavky na vedoucí orgán investičního zprostředkovatele (právnícké osoby) podle ZPKT od 3. 1. 2018

Předpis	<ul style="list-style-type: none"> • zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění účinném od 3. 1. 2018 (ZPKT) • zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (OZ) • zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (ZOK) • směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU (MiFID II)
Ustanovení	<ul style="list-style-type: none"> • § 2 odst. 1 písm. l) a n), § 6 odst. 1 písm. i) a j), § 10 odst. 1, § 10 odst. 2, § 10 odst. 3 písm. a), § 10 odst. 4, § 14a odst. 2, § 14b, § 30 odst. 1 písm. h) ZPKT • § 156 a 164 OZ • § 194 ZOK • čl. 3 odst. 2 písm. a), čl. 9 odst. 6 MiFID II

Otázka	Jaké požadavky klade zákon na vedoucí orgán investičního zprostředkovatele od 3. 1. 2018, pokud jde o osoby, které skutečně řídí jeho činnost?
--------	---

Odpověď	<p>I. Investiční zprostředkovatel, který je právnickou osobou, musí od 3. 1. 2018 plnit požadavky na vedoucí orgán společnosti podle § 30 odst. 1 písm. h) ZPKT. Z osob, které skutečně řídí jeho činnost, musí zprostředkovatel, v závislosti na právní formě a vnitřní struktuře, mít alespoň</p>
---------	--

- 2 jednatele, nebo
- 2 členy představenstva, nebo
- 2 členy správní rady (jeden z nich musí být zároveň statutárním ředitelem společnosti; statutární ředitel však nesmí být současně předsedou správní rady, ledaže to povolí Česká národní banka).

Pro zprostředkovatele v jiné právní formě to platí přiměřeně.

II. Povinnost jednatelů jednat jako kolektivní orgán plní investiční zprostředkovatel ve formě s.r.o. tím, že v zakladatelském právním jednání (ve společenské smlouvě) určí, že jednatelé tvoří kolektivní orgán, a dále postupuje v souladu s pravidly rozhodování kolektivního orgánu o záležitostech právnické osoby.

III. Členové vedoucího orgánu zároveň musí po 3. 1. 2018 i nadále splňovat podmínky důvěryhodnosti a odbornosti v rozsahu nutném pro řízení činnosti investičního zprostředkovatele. V případech, kdy tyto osoby jednají v rámci poskytování investičních služeb se zákazníky nebo potenciálními zákazníky (dále jen „zákazník“), nebo kdy jsou za jednání se zákazníky zodpovědní, musí navíc složit odbornou zkoušku podle ZPKT.

(a) počet osob ve vedoucím orgánu, které skutečně řídí činnost investičního zprostředkovatele

ZPKT v § 30 odst. 1 písm. h) ZPKT upravuje požadavky na složení vedoucího orgánu investičního zprostředkovatele, a to v souladu s čl. 9 odst. 6 MiFID II ve

spojení s čl. 3 odst. 2 písm. a) MiFID II.¹ Je tak nezbytné, aby investiční zprostředkovatel, který je právnickou osobou, měl na základě § 10 odst. 1 ZPKT od 3. 1. 2018 alespoň 2 členy vedoucího orgánu, tj. 2 členy představenstva, 2 členy správní rady nebo 2 jednatele, kteří skutečně řídí jeho činnost. Toto pravidlo se uplatní u osob, které skutečně řídí zprostředkovatelskou činnost, a nedopadá na osoby nebo orgány s kontrolní funkcí, tj. dozorčí radu nebo odpovídající funkci správní rady.

V případě jiných právních forem je nutno toto pravidlo aplikovat přiměřeně. Zákon např. výslovně uvádí, že investičním zprostředkovatelem může být státní podnik.² Statutárním orgánem státního podniku je však pouze ředitel. Požadavek na počet osob ve vedoucím orgánu, které skutečně řídí činnost investičního zprostředkovatele, je proto třeba naplnit na úrovni ředitele a nejméně jedné další osoby, která se rovněž aktivně podílí na řízení činnosti státního podniku – tj. začleněním prvního zástupce ředitele, který musí být ředitelem vždy jmenovitě určen a který musí být vždy rovněž zapsán v obchodním rejstříku.³ Požadavky na vedoucí orgány a jejich členy se pak v případě státního podniku uplatní na takto složený „vedoucí orgán“: ředitel a jeho prvního zástupce (a dále na dozorčí radu⁴).

U investičního zprostředkovatele, který je akciovou společností s monistickým systémem vnitřní struktury společnosti⁵, platí vedle požadavku na minimálně 2 členy správní rady zároveň i podmínka, že jedním z členů správní rady musí být statutární ředitel. Statutární ředitel však podle § 10 odst. 2 ZPKT nesmí být současně předsedou správní rady, ledaže to na odůvodněný návrh investičního zprostředkovatele povolí Česká národní banka.

(b) požadavek na kolektivní jednání jednatelů

Ustanovení § 10 odst. 1 ZPKT vedle minimálního počtu osob ve vedoucím orgánu, které zastávají výkonnou řídicí funkci, obsahuje pravidlo, podle kterého jednatelé „jednají jako kolektivní orgán“.

Tento požadavek na jednání jednatelů „jako kolektivního orgánu“ splní s.r.o. tím, že ve společenské smlouvě určí, že jednatelé tvoří kolektivní orgán (§ 194 odst. 2 ZOK) a dále postupuje v souladu s pravidly rozhodování kolektivního orgánu o záležitostech právnické osoby (§ 156 odst. 1 OZ). Povinnost plynoucí z § 10 odst. 1 ZPKT na kolektivní rozhodování vedoucího orgánu nemá vliv na zastupování společnosti navenek a neznamená tedy, že navenek musejí jednatelé zavazovat společnost společně (tj. požadavek na rozhodování ve sboru je nutné odlišovat od způsobu jednání zapisovaného do obchodního rejstříku).⁶

Členové vedoucího orgánu tedy též zastupují společnost navenek s tím, že pravidla zastupování určuje zakladatelské právní jednání, a pokud neurčí jinak, zastupuje každý člen kolektivního orgánu společnost samostatně (§ 164 odst. 2 věta druhá OZ). Ustanovení § 10 odst. 1 ZPKT však na zastupování (způsob jednání) nemíří, jde tady o zavedení pravidla čtyř očí obvyklého na finančním trhu a o zajištění rozhodování ve sboru (kolektivní rozhodování). Současně se tím

¹ Čl. 9 odst. 6 MiFID II umožňuje členským státům zavést odchylnou právní úpravu a povolit za určitých podmínek řízení obchodníka s cennými papíry a investičního zprostředkovatele jedinou fyzickou osobou, podmínky této výjimky ve směrnici jsou však poměrně omezující a český zákonodárce této možnosti nevyužil.

² Čl. II bod 18 zákona č. 204/2017 Sb., podle kterého se státní podnik vyvíjející činnost investičního zprostředkovatele považuje pro účely ZPKT za obchodní společnost.

³ § 12 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ § 11 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ § 396 odst. 2 zákona ve spojení s § 456 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech.

⁶ Zastupování členem statutárního orgánu navenek se i nadále řídí § 164 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

vyklučuje možnost postupu podle § 156 odst. 2 OZ, protože pokud by v souladu s tímto ustanovením byla „působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle určitých oborů“, nepoužilo by se rozhodování kolektivního orgánu ve sboru podle § 156 odst. 1 OZ, a jednatele by tedy nejednali jako kolektivní orgán.

Závěru výše o tom, že jde o stanovení povinnosti rozhodovat ve sboru, odpovídá též skutečnost, že pro představenstvo a správní radu § 10 odst. 1 ZPKT podobné pravidlo neupravuje - jednání ve sboru je u nich samozřejmé. Nedávalo by pak smysl stanovit způsob jednání navenek pouze u s.r.o., zatímco u a.s. ponechat bez výslovné úpravy. Naopak pouze u jednatelů platí jako obecné pravidlo, že statutárním orgánem je každý jednatel samostatně (§194 odst. 1 ZOK), neurčí-li společenská smlouva podle § 194 odst. 2 ZOK jinak⁷, a právě od tohoto obecného pravidla usiluje zavést § 10 odst. 1 ZPKT odchylku.

(c) požadavky na odbornost členů vedoucího orgánu

S účinností od 3. 1. 2018 zavedl § 30 odst. 1 písm. h) ve spojení s § 10 odst. 3 ZPKT také další požadavky na členy vedoucího orgánu investičního zprostředkovatele. V rámci toho musí investiční zprostředkovatel zabezpečit mj. dostatečnou individuální odbornost členů vedoucího orgánu i to, aby byla zajištěna dostatečná odbornost vedoucího orgánu jako celku (dále se v § 10 odst. 3 ZPKT nově zavádí požadavek na rozmanitost při výběru členů vedoucího orgánu, průběžné odborné vzdělávání aj.).

Podle § 30 odst. 1 písm. h) ve spojení s § 10 odst. 3 písm. a) ZPKT musí investiční zprostředkovatel zajistit, aby každý člen vedoucího orgánu měl dostatek odborných znalostí, dovedností a zkušeností, aby rozuměl činností investičního zprostředkovatele, včetně souvisejících hlavních rizik; zároveň členové vedoucího orgánu mají mít dostatečné společné odborné znalosti, dovednosti a zkušenosti podle § 10 odst. 3 písm. f) ZPKT. Odbornost v kontextu vedoucích osob investičních zprostředkovatelů musí vždy naplnit obecné požadavky v § 10 ZPKT, tj. u všech osob ve vedoucím orgánu investičního zprostředkovatele je nutná dostatečná znalost postupů investičního zprostředkovatele v rozsahu potřebném pro jeho řízení a kontrolu. Obecné požadavky vymezuje úřední sdělení ČNB k pojmu odbornost.⁸

Povinnost prokázat odborné znalosti a dovednosti složením akreditované zkoušky podle § 14b ZPKT se v § 32 odst. 5 ve spojení s § 14a odst. 2 ZPKT vztahuje pouze na osoby jednající se s zákazníky nebo zodpovědné za jednání se s zákazníky.⁹ Osoby ve vedoucím orgánu mají podle § 2 odst. 1 písm. l) ZPKT odpovědnost určovat strategii, cíle a celkové směřování investičního zprostředkovatele a sledovat a dohlížet na rozhodovací procesy na úrovni vedení investičního zprostředkovatele, tj. včetně odpovědnosti za obchodní vedení investičního zprostředkovatele. S ohledem na organizační strukturu a rozsah

⁷ Žadatel, který není akciovou společností, může popis výkonu funkce z hlediska svěřených pravomocí a odpovědností člena vedoucího orgánu žadatele doložit společenskou smlouvou přiloženou k žádosti ve smyslu § 3 odst. 2 písm. f) bodu 6 vyhlášky č. 309/2017 Sb.

⁸ Úřední sdělení České národní banky ze dne 3. prosince 2013 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost na www.cnb.cz; věcně jsou obecné požadavky na členy vedoucího orgánu aplikovatelné i po změnách, které přinesly změny předpisů účinné k 3. 1. 2018 (kdy byla např. zrušena vyhláška č. 143/2009 Sb., o odbornosti osob, pomocí kterých provádí obchodník s cennými papíry své činnosti).

⁹ Po dobu přechodného období do 3. 1. 2020 lze osvědčení o akreditované zkoušce nahradit čestným prohlášením investičního zprostředkovatele v souladu s bodem 15 čl. II přechodných ustanovení novely ZPKT č. 204/2017 Sb. Čestné prohlášení nicméně může učinit pouze „osoba oprávněná poskytovat investiční služby“ a může se týkat pouze jejích pracovníků. Čestné prohlášení tedy nelze přiložit k žádosti o oprávnění k činnosti investičního zprostředkovatele, protože žadatel o povolení až do jeho udělení není oprávněn poskytovat investiční služby. K žádosti podle § 30 ZPKT je tak nutné vždy za dotčené osoby předložit osvědčení o složení odborné zkoušky.

vykonávaných činností však nemusí být všichni členové vedoucího orgánu investičního zprostředkovatele nezbytně těmi, kdo se přímo podílejí na poskytování investiční služby (resp. kdo přímo jednají se zákazníky) nebo těmi, kdo jsou zodpovědní za jednání se zákazníky v rámci vymezení řídicího a kontrolního systému investičního zprostředkovatele. K tomu může docházet zejména v případě právnických osob s víceúrovňovou organizační strukturou a širokým předmětem činností. Upozorňujeme, že ZPKT nezná institut odpovědného zástupce, tak jak jej upravuje v § 11 zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Rozhodující je tedy faktický stav, odbornou způsobilost podle § 14b ZPKT tak musí prokázat každý člen vedoucího orgánu, který naplní výše uvedené znaky podle § 14a odst. 2 ZPKT.

K žádosti o oprávnění k činnosti investičního zprostředkovatele je vždy nutné ve vztahu ke každému členu vedoucího orgánu

- doložit osvědčení o složení odborné zkoušky, spolu s dokladem o složení maturitní zkoušky,¹⁰ anebo
- doložit, že na tuto osobu se povinnost podle § 14a odst. 2 ZPKT nevztahuje (např. na základě návrhu vnitřního předpisu upravujícího organizační uspořádání).¹¹

Pokud jde o ostatní členy vedoucího orgánu, k naplnění požadavku na dostatek odborných znalostí ve smyslu § 10 odst. 3 písm. a) ZPKT bude složení maturitní zkoušky rovněž v zásadě vždy nezbytné,¹² ale k žádosti se nepřikládá.

Povaha odpovědi Tato odpověď vyjadřuje názor pracovníků České národní banky. Soud a případně i bankovní rada České národní banky mohou zaujmout odlišný názor.

Kontaktní osoba: Dominik Moškvan, dominik.moskvan@cnb.cz

Datum: 18. 10. 2018

¹⁰ § 3 odst. 2 písm. f) bod 3 vyhlášky č. 309/2017 Sb., o žádostech a oznámení podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

¹¹ § 3 odst. 4 písm. c) bod 1 vyhlášky č. 309/2017 Sb., o žádostech a oznámení podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

¹² Srov. přechodná ustanovení čl. II. body 13 a 14 v zákoně 204/2017 Sb. k povinnosti získat všeobecné znalosti (maturitní zkoušce) u osob, které poskytovaly investiční služby, nebo jednali se zákazníky: i. po dobu alespoň 1 roku (lhůta ke splnění všeobecné odbornosti do 42 měsíců), anebo ii. po dobu alespoň 5 let (není uložena povinnost získat všeobecné znalosti potvrzené dokladem podle § 14b odst. 2 ZPKT).